

FRIEDRICH MERZ | 2025

2026 Bülten 9

Almanya'da Siyasi Liderlik

Friedrich Merz'ın Siyasi Geleceği: Eyalet Seçimleri Bir Liderlik Değişimine Yol Açar mı?

Berlin, Mecklenburg-Vorpommern ve Sachsen-Anhalt eyalet seçimleri, Almanya'daki siyasi merkezin gerilediğini ve Friedrich Merz'in liderliğinin ciddi biçimde tartışmaya açıldığını göstermektedir.

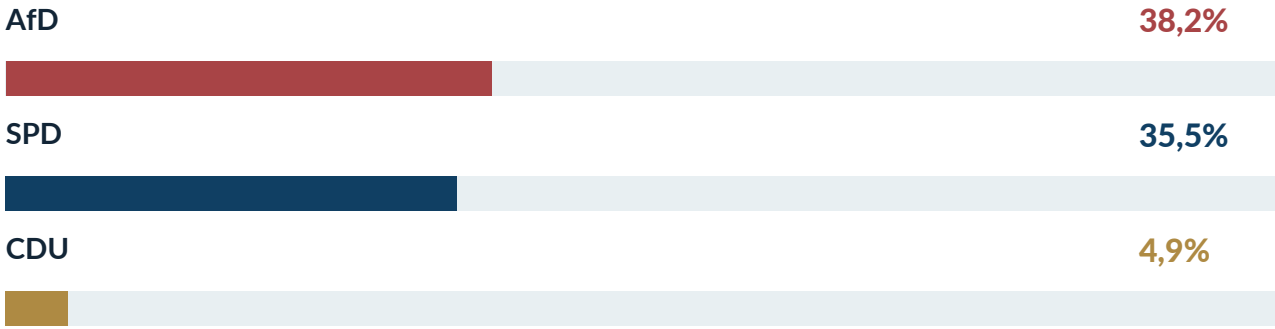
Üç eyalette siyasi kırılma

SACHSEN-ANHALT

Sachsen-Anhalt'ta AfD yüzde 43,8 oyla 39 sandalye kazanmış, mutlak çoğunluk için gerekli 42 sandalyeye çok yaklaşmıştır. CDU ise 2021'deki yüzde 37,1 oranından yüzde 17,2'ye gerilemiş ve 15 sandalyede kalmıştır.

MECKLENBURG-VORPOMMERN

Mecklenburg-Vorpommern'de AfD yüzde 38,2 ile birinci parti olurken SPD yüzde 35,5'e ulaşmıştır. CDU'nun yüzde 4,9'da kalarak eyalet parlamentosuna girememesi, parti tarihinde benzeri görülmemiş bir yenilgidir. Berlin'de ise Die Linke yüzde 25,7 ile birinci parti olmuş, CDU yüzde 18,8'e düşmüş ve mevcut CDU-SPD hükümeti çoğunluğunu kaybetmiştir.

Kayıpların ortak paydası

BERLİN

DIE LINKE

%25,7

CDU

%18,8

Tepkilerin yönü farklı; merkez partilerindeki kayıp ortak.

Bu sonuçlar tek başına bir sağa kayış olarak okunamaz. Sachsen-Anhalt ve Mecklenburg-Vorpommern'de seçmen tepkisi AfD'ye yönelirken Berlin'de Die Linke'ye yönelmiştir. Ortak nokta, CDU ve SPD gibi merkez partilerinin seçmen kaybetmesidir. Seçmenlerin bir kısmı mevcut hükümetin ekonomik ve sosyal sorunlara çözüm üretmediği görüşündedir. Yüksek enerji maliyetleri, emeklilik sistemine ilişkin kaygılar, sağlık ve bakım reformları, hayat pahalılığı ve göç politikası bu tepkinin temel başlıklarıdır.

HENDRIK WÜST

Kuzey Ren-Vestfalya
Eyaleti Başbakanı

Fotoğraf: 2025

Merz seçim yenilgilerinden ne ölçüde sorumlu?

%75

Merz'i sorumlu tutanlar

Sachsen-Anhalt

%87

Hükümetten memnun olmayanlar

Sachsen-Anhalt

%47

CDU seçmenleri

Sachsen-Anhalt

Eyalet seçimlerinde yerel adaylar ve yerel sorunlar önem taşır. Ancak son seçimlerde federal hükümetin ve doğrudan Merz'in etkisi açık biçimde görülmektedir. Sachsen-Anhalt seçmenlerinin yüzde 75'i Merz'i seçim sonucundan sorumlu tutmuştur. CDU seçmenleri arasında da bu görüşü paylaşanların oranı yüzde 47'dir. Aynı eyalette seçmenlerin yüzde 87'si federal hükümetten memnun olmadığını belirtmiştir.

EYLÜL 2026 / DEUTSCHLANDTREND

%83

Merz'den memnun değil

%13

Merz'den memnun

Eylül 2026 DeutschlandTrend araştırmasında Merz'in görev performansından memnun olmayanların oranı yüzde 83'e ulaşmıştır. Merz'e yönelik memnuniyet yüzde 13 düzeyinde kalmıştır. Aynı araştırmada AfD yüzde 27 ile birinci, CDU/CSU ise yüzde 21 ile ikinci sırada yer almıştır.

Liderlik krizinden anayasal sınıra

Dolayısıyla CDU'nun yaşadığı sorun yalnızca eyalet teşkilatlarının yetersizliğiyle açıklanamaz. Merz'in iletişim tarzı, ekonomik reformları anlatamaması, emeklilik ve sosyal politika konusunda sert açıklamalar yapması ve seçmenle duygusal bağ kuramaması da sonuçlara etki etmiştir. Merz de federal siyasetin ve kendi kişisel performansının yenilgilerde rol oynadığını kabul etmiştir.

Merz hemen değiştirilebilir mi?

Hukuken evet, siyaseten kısa vadede düşük ihtimaldir.

YAPICI GÜVENSİZLİK OYU

Alman Anayasası'na göre Federal Meclis, başbakanı yalnızca yerine yeni bir başbakan seçerek görevden alabilir. Buna yapıcı güvensizlik oyu denmektedir. Yalnızca Merz'e karşı çoğunluk sağlamak yeterli değildir. Aynı anda onun yerine geçecek adayın da Bundestag çoğunluğunu kazanması gerekir.

GRUNDGESETZ • MADDE 67

ÇOĞUNLUK +
YENİ BAŞBAKAN

Meclis aritmetiği ve alternatif eksikliği

328

KOALİSYON MİLLETVEKİLİ

316

ÇOĞUNLUK SINIRI

CDU/CSU ile SPD, Bundestag'da 328 milletvekiline sahiptir. Çoğunluk sınırı 316'dır. Teorik olarak CDU/CSU ve SPD, Merz'in yerine başka bir CDU'lu ismi başbakan seçebilir. Bunun için CDU yönetiminin, CDU/CSU Meclis Grubu'nun ve SPD'nin yeni isim üzerinde anlaşması gerekir.

Şu anda böyle bir uzlaşma bulunmamaktadır. CDU'lu sekiz eyalet başbakanı Merz'e açık destek vermiştir. Parti içinde eleştiriler artsa da resmî bir liderlik girişimi başlamamıştır. Hendrik Wüst, Markus Söder ve Boris Rhein gibi isimlerden söz edilmektedir. Ancak hiçbiri Merz'e karşı açık bir adaylık ilan etmemiştir.

Merz'i şimdilik koruyan temel unsur halk desteği değil, alternatif eksikliğidir.

CDU neden hemen lider değıştirmez?

PARTİ İÇİ KRİZ

İlk neden, lider değışiminin parti içindeki krizi daha görünür hale getirmesidir. CDU, federal başbakanını görev süresinin ikinci yılında değıştirdiğinde yönetim yeterliliğı tartışması daha da büyür. AfD de bunu merkez partilerinin çözülmesi şeklinde kullanır.

24 EYLÜL 2026 | ANKET ORTALAMASI

AfD

%28,3

CDU/CSU

%20,0

SPD

%12,8

İkinci neden, CDU ve SPD'nin erken seçimden çıkar sağlayamamasıdır. 24 Eylül tarihli anket ortalaması AfD'yi yüzde 28,3, CDU/CSU'yu yüzde 20, SPD'yi yüzde 12,8 düzeyinde göstermektedir. 2025 federal seçiminde CDU/CSU yüzde 28,5, SPD ise yüzde 16,4 oy almıştı. Her iki hükümet ortağı da yeni bir seçimde ağır kayıp riskiyle karşı karşıyadır.

Koalisyonun siyasi paradoksu

Bu durum bir siyasi çelişki yaratmaktadır. Eyalet seçimleri Merz'i zayıflatırken CDU ile SPD'nin erken seçim korkusu mevcut hükümetin devamını desteklemektedir. Hükümet görevde kalabilir, fakat karar alma kapasitesi ve siyasi otoritesi geriler.

Merz'in değiştirilmesi hangi şartlarda gündeme gelir?

İki temel koşul

01

ANKETLER

AfD gerisinde kalma

02

EYALETLER

2027'de yeni kayıplar

Birinci şart, CDU/CSU'nun anketlerde AfD'nin gerisinde kalmaya devam etmesidir. İkinci şart, 2027'de batı Almanya'da yapılacak eyalet seçimlerinde CDU'nun da ciddi kayıplar yaşamasıdır. AfD'nin doğu eyaletlerinin dışında da CDU'yu zorlaması, parti yönetimindeki liderlik tartışmasını hızlandırır.

Reform krizi ve yeni isim arayışı

03

PARLAMENTODA REFORM SINAVI

Üçüncü şart, Merz'in ekonomik ve sosyal reformlarını Bundestag'dan geçirememesidir. SPD, emeklilik yaşının yükseltilmesine, hastalık ödemelerinin sınırlandırılmasına ve sosyal harcamaların azaltılmasına karşı çıkmaktadır. Merz bu başlıklarda geri adım atarsa CDU içindeki otoritesi zedelenir. Geri adım atmazsa SPD ile koalisyon krizi yaşar.

04

CDU İÇİNDE UZLAŞMA

Dördüncü şart, CDU içinde SPD'nin de kabul edeceği yeni bir isim üzerinde uzlaşılmasıdır. Bu noktada Hendrik Wüst öne çıkmaktadır. Wüst, Merz'e göre daha merkezci bir çizgiyi temsil etmektedir ve SPD açısından daha kabul edilebilir bir ortak sayılmaktadır. Ancak Wüst'ün 2027'deki Kuzey Ren-Vestfalya seçimlerinden önce federal siyasete geçmesi beklenmemektedir.

HENDRIK
WÜST

MARKUS
SÖDER

FRIEDRICH
MERZ

Liderlik tartışmasındaki siyasi aktörler | Arşiv fotoğrafları

En gerçekçi senaryo

2026

KISA VADE

2026 sonuna kadar Merz'in görevden alınması düşük ihtimaldir. CDU yönetimi ilk aşamada kabine değişikliği, siyasi iletişimin yenilenmesi ve reform programının sosyal açıdan yumuşatılması yolunu deneyecektir.

2027

ASIL KARAR DÖNEMİ

Asıl karar dönemi 2027 olacaktır. CDU'nun batı eyaletlerinde toparlanamaması ve federal anketlerde AfD'nin gerisinde kalması halinde Merz'in CDU genel başkanlığından ayrılması veya 2029 seçimlerinde yeniden başbakan adayı olmaması ciddi biçimde gündeme gelir.

Kontrollü liderlik değişimi

FRIEDRICH MERZ

HENDRIK WÜST

Merz'in görev süresi dolmadan başbakanlıktan ayrılması da dışlanamaz. Ancak bu, hükümetin çökmesi yoluyla değil, CDU/CSU ile SPD'nin üzerinde anlaştığı kontrollü bir liderlik değişimi yoluyla gerçekleşir. Başka bir ifadeyle Merz açısından asıl tehlike muhalefetin güvensizlik önergesi değil, kendi partisinin artık onunla seçim kazanamayacağı kanaatine varmasıdır.

KRİTİK İHTİMAL

Parti içi uzlaşma

→ kontrollü değişim

Merz'in siyasi geleceği

2027

SİYASİ KIRILMA NOKTASI

Parti stratejisi, liderlik tartışmasını belirleyecek.

Bugünkü verilerle Merz henüz görevden ayrılacak bir başbakan değildir. Buna karşılık tartışmasız liderlik konumunu kaybetmiştir. 2027 seçimleri CDU açısından yeni bir yenilgi dalgası getirirse, Merz'in değiştirilmesi düşük ihtimal olmaktan çıkar ve CDU'nun iktidarı koruma stratejisinin merkezine yerleşir.

ALMARUM

Almanya Araştırmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi

Fotoğraflar: Wikimedia Commons (Merz, Wüst ve Söder).

Fotoğraflar temsili arşiv materyalidir; 2026 seçim gününe ait değildir.